

I. 1)

(*Naar het oorspronkelijk stuk.*)

Also van weghen sekere ingesetenen deser stadt Middelhurch sijne Excellentie supplicatie gepresenteert is geweest, daerbij hun beclagende dat die Magistrate derselver stadt onlancx haere winckelen heeft doen sluijten ende consequentelicken huere neeringe verboden (twelck nochtans henlieden een eenich middel is om hun familie te onderhouden), procederende tselve verbodt ter cause

---

¹⁾ *Lasonder*, nr. 10. — Het stuk is gedrukt bij *Van Braght*, *Bloedig tooncel of Martelaarsspiegel der Doopsgezinde of weerloose Christenen*, 747. Voorts bij: *A. M. Cramer*, *Twee akten van Prins Willem I tot bescherming van de Doopsgezinden*. (In: *Vaderlandsche Letteroefeningen*, 1836, 249 v.v.). Ook bij: *Johs. Dyscrinck*, *De Vrijstelling van den Eed voor de Doopsgezinden*, bijlage I. (Vermeerderde herdruk uit „*De Gids*” van Oct. en Nov. 1882.) Nog bij: *J. P. Scholte*, *Bijdrage tot de kennis van de godsdienstige verdraagszaamheid van Prins Willem I*, bijlage I. (In: *Ned. Archief voor Kerkgeschiedenis*, Nieuwe Serie, IV, 46.) Het is ook gebruikt door *P. Sijbolts*, *De Doopsgezinden te Middelburg in de 16e eeuw*. (In: *Doopsgezinde Bijdragen*, 1908, 1.) en *K. Vos*, *Oranje en de Doopsgezinden*. — In 1894 zijn namens de Kerkeraad afdrukken op perkament in facsimile overhandigd aan de Koninginnen bij haar bezoek aan Middelburg. Afdrukken op geschept papier zijn toen geschonken aan de leden van de Kerkeraad, aan het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, en aan de Doopsgezinde Bibliotheek te Amsterdam. Een en ander door de goede zorgen van Ds. Tj. Kielstra. — Volgens *Dyscrinck* (t. a. p., 38, noot) berust een zéér oude copie in het archief der Vlissingse Gemeente.

dat sij den gewoonlicken eedt souden doen — als andere — noch nijet gedaen hebben.

Remonstrerende te meer de voorscreven ingesetenen hoe dat sij nu geduerende sekere lange jaeren sonder den voorscreven eedt oijt gedaen te hebben alle burgerlijcke lasten, contributien ende schattingen nevens andere burgeren ende inwoonderen derselver stede gewillichlicken gedragen hebben sonder oijt in eenige faulte bevonden te sijn ende daeromme oock alsnu noch wel behoorden over sulcx ongemolesteert te wesen, aengesien zij daer deur anders nijet en begeeren dan in vrijheijt haerder conscientie te leven, ten respecte van welcke dese tegenwoirdige oorloge tegens den Coninck van Spangien bij sijn ondersaten aengenomen ende allen ceremonien geresisteert wordt daer teghens strijdende.

Waerinne nu so verre deur Godts hulpe gecomen is, dat de voorscreven vrijheit van conscientie is geconserveert ende daeromme onbehoirlicken sijn soude den supplianten die aff te nemen, die toch deselve met schattingen, contributien ende andere lasten te dragen nijet sonder groot pericule haers lijffs ende leven hebben helpen winnen.

Welcken volgende sij requeste aan den voorscreven magistrat gepresenteert hebbende voor apostille gerapporteert hadden, haer te moeten reguleren naer die politie ende ordonnantie der voorscreven stede.

Waarmede de voorscreven magistrat schijnt te pooghen deur den eedt nijet alleene hun supplianten binnen Middelburch residerende, maer consequentelick ontallicke andere in Hollandt ende Zeelant, hun onder sijn Excellentie' protectie volgende sijne placcate begeven hebbende, wijten lande met huijsvrouw ende kinderen

tot huerlieder grondelicke verderffnisse te verdrijven.

Deur twelck nijemant eenich prouffijt can bekomen dan meer alle dese landen groote merckelicke schade, overmits deur dien allomme de neeringe grootelick soude comen te verminderen.

Versouckende ende oitmoedelick derhalven sijn Excellentie biddende, die saecke met compassie insiende, daer inne behoirlicken te versien, ende in sunderheijt aengesien dat die voorscreven supplianten presenteren hueren Ja in plaetse van eede te doen strecken ende d'overtredders vandien als eedtbrekers gestraft te worden.

Soo eest, dat bij sijn Excellentie tgene voorscreven is overgemerckt ende daerop hebbende wel rijpelicken doen delibereren, heeft deur voorgaende advisen van den Gouverneur ende Raeden van Zeelandt geordonneert ende gestatueert, ordonneert ende statueert bij desen, dat die voorscreven supplianten sullen mogen bij den magistrat der voorscreven stede bestaen met huerlieder Ja in plaetse van eede bij henlieden gepresenteert, mits dat d'overtredders van dien als eedtbrekers ende menedighe sullen gestraft worden.

Bevelende ende belastende sijn Excellentie de Magistrat van Middelburch ende allen andren dien dese aengaen mogen de supplianten aengaende den eedt ende anderssins teghens huerlieder conscientie voirders nijet te beswaren *) maer laeten huerlieder winckelen openen ende neeringe genijeten, gelijk zij van te vooren gedaen hebben.

Alles bij provisie ende tot ander stondt met meerder

---

*) Deze woorden zijn in het oorspronkelijk stuk onderstreept, naar het schijnt vóór de afgifte, doch dit is uiteraard niet met zekerheid vast te stellen.

*tranquilliteit van saecken met rijpe deliberatie daerop
geleth sijnde geordonneert sal worden naer behooren.*

*Aldus gedaen onder sijn Excellentie name ende seghel
in der stede Middelburch opten 26en dach Januarij anno
XVc seven ende tzeventich.*

GUILLAUME DE NASSAU.